

Управління культури Полтавської обласної державної адміністрації
Обласна бібліотека для юнацтва ім. Олесея Гончара

Народжений у степах, натхненний морем

*інформаційно-методичні матеріали
до 115-ї річниці від дня народження
Юрія Яновського*

Полтава – 2017

78.34

Н 30

Автор-укладач: *В. В. Потуремець*

Народжений у степах, натхненний морем : інформаційно-методичні матеріали до 115-ї річниці від дня народження Юрія Яновського / автор-уклад. Потуремець В. В. ; обласна бібліотека для юнацтва ім. Олесь Гончара. – Полтава, 2017. - 20 с.

Видання присвячене ювілейній даті відомого українського письменника, драматурга і поета Юрія Яновського.

Дані матеріали містять інформацію про життєвий і творчий шлях письменника, розробки масових заходів по популяризації творчості митця, а саме: виставки-роздуму "Співець степового краю", літературного екскурсу "Народжений у степах, натхненний морем", вечора-присвяти ювіляру "Юрій Яновський – одна із трагічних постатей української літератури ХХ ст."

Адресується бібліотечним працівникам та вчителям-філологам.

Юрія Яновського справедливо називають сміливим новатором в українській літературі ХХ ст. Він – один із найяскравіших представників неоромантичної течії в ній. У царині як змісту, так і форми художніх творів ніколи не прагнув ходити чужими стежками, відкидав усталені схеми, банальності, трафарети.

За типом світобачення він був романтиком. Світ бачив безмежним, загадковим і манливим. "До безуму люблю степ, – зізнавався в "Автобіографії" (1925 р.) – Кожен свій день устаю з бажанням їхати за море і за сині обрії. Легаю теж із цим. Люблю багато ходити. Всі мої бажання скеровані на: як би побачити побільше світу! Мандри мене тягнуть".

А в "Міркуваннях про себе" писав: "Мета цілого життя – об'їхати землю по одному з меридіанів і на екваторі погріти спину".

З дитинства Юрій багато хворів, переніс шість тяжких операцій, шість разів був на грані смерті. Звідси його палке життєлюбство, нестримний потяг до краси довколишнього світу, вміння ту красу віднайти і передати.

Народився майбутній письменник 27 серпня 1902 р. в селі Майєровому на Єлисаветградщині (тепер село Нечаївка Компаніївського району Кіровоградської області) в заможній селянській родині. Там до п'яти років жив у діда Миколи Яновського, який мав 180 десятин землі, великий будинок, розкішний вишневий сад. Там пізнавав нехитру науку жити на цій землі. Дід любив онука страшенно. А ще першими вчителями були сільський коваль і тесля, який "розповідав чимало пригод – власних і чужих", "знав безліч казок", навчив "любити дерево і людські руки біля нього", – так запише Яновський у своїх "Коментарях до книжок..." пізніше.

Коли підріс, віддали до школи. Добру освіту здобув у Єлисаветградському реальному училищі. На той час це був досить солідний середній навчальний заклад як на повітове місто. Його закінчили Є. Чикаленко, П. Саксаганський, Г. Юра, Є. Маланюк...

Жив у родичів Вільчинських, аж поки батько купив у Єли-

саветграді будиночок. Були то часи революційних подій в Україні. Перед очима Юрія пройшло чимало: мітинги на майдані, тачанки батька Махна, загони Шкуро, Григор'єва, Марусі Никифорової, червоні прапори, свист куль, залита кров'ю бруківка. Навіть довелося юнакові брати участь у санітарній дружині, організованій у класі. Ці події навіки вкарбувалися в пам'ять, ожили в повісті "Байгород".

На широту його світогляду впливали книжки, прочитані в юності, те культурно-мистецьке оточення, в яке пощастило потрапити молодим. "Любив я англійців та американців, їхні твори правили мені за вікно до великого світу. Тоді я захопився морем, не побачивши ще його", – писав у відкритому листі до М. Хвильового, надрукованому 1929 р. в "Літературному ярмарку".

Р. Кіплінг, Д. Лондон, О'Генрі, М. Твен, Теннісон, Д. Конрад – ось неповний перелік "володарів романтичного слова", які зваблювали юного мрійника в небезпечні, але такі загадкові прерії, екзотичні землі, незвідані ще моря. Імпонували і сильні, дужі, сміливі герої, які завжди перемагали і досягали мети, – допитливий хлопчина і собі мріяв стати таким, адже був від природи хворобливим, вразливим, тонкосльозим.

А мама вечорами читала "Тараса Бульбу" М. Гоголя, дід Микола розповідав багато цікавого – перед очима поставало минуле народу, його споконвічна боротьба за волю. Там, у степу під Компаніївкою, де зійдуться в бою брати Половці, його внутрішній світ наповнювався духом рідних просторів.

З десяти років почав писати вірші російською мовою. Знала цю Юркову "таємницю" лише одна мама.

Після закінчення з золотою медаллю "реалки" хлопець служив у різних установах Єлизаветграда: статистичному бюро, робітничо-селянській інспекції, управлінні народної освіти. То було не дуже цікаво.

3 1922 р. Юрій Яновський жив у Києві. Два роки провчився на електромеханічному факультеті політехнічного інституту – "Хотів бути морським інженером. Будувати кораблі і пароплави". "Приробляв собі я тим, що з Подолу до Єврейського базару возив

на собі дрова. Санчата, двадцять п'ять пудів соснових півторараршинок, нас двоє і веземо ми, як коні. З Глибочиці до Лук'янівського базару було під гору, це найважча частина путі, і я ніколи не забуду тих почуттів, котрі були в мені тоді на Глибочицькому спускові. В ті роки не було в мене білизни і простинь, укривався я драним кожухом, жодного разу в кімнаті не топив, а скільки жило й народжувалося в мені гордості. Я входив у життя в драгих австрійських черевиках, у котрих взимку бувало повно снігу, міцно затиснувши олівець у руці, широко розплющивши очі на всі чуда світу, котрі малювала мені моя дурна уява", – залишить він запис у щоденнику. Інженером не судилося стати. Зате вже там, у політехнічному, почався його шлях у велику літературу.

1 травня 1922 р. в газеті "Пролетарська правда" надруковано першого вірша "**Море**" (російською мовою, за підписом Георгій Ней). Радості не було меж. Михайло Семенко, відомий київський поет, лідер футуристів, завідувач літчастини газети "Більшовик", помітив нове ім'я, захотів познайомитись... Так і був Юрій Яновський залучений до літератури. У 1924 р. "Більшовик" видрукував його українську поезію "**Дзвін**", автор став позаштатним кореспондентом цієї газети. Там будуть видрукувані нариси письменника.

Звичайно ж, брав участь у футуристичному русі, як член "Комун-культу" і "Жовтня", відвідував різні зібрання й дискусії. Саме тоді вчився відходити від стереотипів і шаблонів, шукати власної стежки, вносити в оповідання і вірші свіжий дух, фантазувати, мріяти – вічний неспокій передався йому від патрона Михайла Семенка. В ті роки заприятелював з Миколою Бажаном – разом працювали репортерами.

Невдовзі М. Семенко виїхав до Харкова, очолив там сценарний відділ ВУФКУ. Як і обіцяв, "перетягнув" туди М. Бажана та Ю. Яновського. Саме в Харкові, тодішній столиці, вирувало літературно-мистецьке життя. Там були В. Еллан-Блакитний, Остап Вишня, П. Тичина, М. Куліш, там близько зійшовся з

О. Довженком, відчув у ньому споріднену душу. В 1925 р. з'являється перша книжка оповідань Юрія Яновського

"Мамутові бивні". Він стає редактором ВУФКУ. Мистецтво кіно, яке щойно зароджувалося в Україні, вабить багатьох письменників. За сценарії засідають і Яновський з Бажаном. У 1926 р. навіть з'являється "Гамбург" за сценарієм Юрія Івановича.

Того ж року він уже в Одесі, на посаді головного редактора кінофабрики. Через його редакторський портфель пройшли фільми "Тарас Шевченко" і "Тарас Трясило" П. Чардиніна, "Борислав сміється" Й. Рони, "Вася-реформатор", "Сумка дипкур'єра" О. Довженка і багато інших. Власне, Ю. Яновський був художнім керівником Одеського "Голлівуду". Він переймався проблемами нового для української культури мистецтва – недарма його назвуть "добрим генієм українського кіно". Така творча яскрава особистість, як він, вирізнялася на тлі загальної маси.

З приходом Ю. Яновського ця кінофабрика почала забезпечувати 40% всесоюзного випуску фільмів, доходи від прокату яких дали змогу взятися за спорудження найбільшої тоді в Європі Київської кіностудії художніх фільмів. "Нагорода" для «доброго генія українського кіно» не забарилася, наказом ВУФКУ (Всеукраїнського фотокіноуправління) 20 серпня 1927 року Ю. Яновського було звільнено за тиждень до завершення терміну контракту з посади "за абсолютне незнання кінематографії і за псування картин своїм монтажем, а також за складання гумористичних написів (йшлося про титри до тоді ще німих фільмів), чужих радянському духові".

Юрій Іванович їде до Харкова. Журнал "ВАПЛІТЕ" видруковує повість **"Байгород"** (1927 р.). У 1928 р. з'являється книжка поезій **"Прекрасна УТ"** (Україна трудова), роман **"Майстер корабля"**, який наробив чимало галасу серед критики, особливо офіційної, партійної. Цей твір, а також цикл нарисів "Голівуд на березі Чорного моря" (1930) створено на основі досвіду роботи редактором кінофабрики.

Тоді ввійшла в його життя Тамара Жевченко, актриса театру "Березіль" Леся Курбаса. Через нелегкі випробування долі пронесли вони чистоту і ніжність перших зустрічей, оберігаючи

їх від сторонніх очей під зовнішньою стриманістю і трохи дивним звертанням на "Ви". І хто знає, наскільки раніше зупинилося б серце Юрія Яновського, якби поряд не було Тамари Юріївни...

У 20-х рр. Ю. Яновський належав до тієї харківської молоді, що групувалася довкола Миколи Хвильового, підтримувала його сміливі заклики орієнтуватися на "психологічну Європу", прокладати самостійний шлях новій пролетарській літературі, плекати в собі творців, над усе цінувати мистецькі якості. Він стає членом ВАПЛІТЕ, а після її ліквідації – Пролітфронту. Тим часом журнали друкують його новели – поступово до нього "приклеюється" тавро "попутника", "націоналіста", "хвильовіста". До ВУСПП його не приймають, на перший з'їзд він потрапить лише з гостьовим квитком.

Безперечно, все це болісно сприймалося та було підґрунтям для придушення в собі власного "Я". Особливо пригнічувала різка, засудлива критика роману **"Чотири шаблі"** (1930). Цей твір, за визначенням автора, найбільш "багатостраждальний" у його біографії. Він "дуже багато поклав туди роботи", "живої крові і нервів". Написаний у 1926–1929 рр.

Працюючи головним редактором Одеської кінофабрики, Ю. Яновський познайомився і потоваришував із легендарним військовим діячем українського партизанського руху під час визвольних змагань 1917–1920 рр. Юрієм Тютюнником. Саме він розповів письменнику чимало цікавого з тих героїчних часів, із яскравими подробицями, деталями. Юрій Тютюнник теж мав героїчну біографію і міг стати прообразом котроїсь із дійових осіб майбутнього роману. Юрій Яновський серйозно вивчав також історичні факти, фольклорні джерела.

Твір був різко засуджений ортодоксальною вульгарно-соціологічною критикою як націоналістичний, неправдивий, наклепницький стосовно триумфальних дій Червоної Армії під проводом комуністів. Авторів дорікали за оспівування анархії та отаманства. За ці серйозні "вади" **"Чотири шаблі"** надовго були викреслені з української літератури, перші видання заховані до

спецфондів. Митця змусили виправдовуватися за переклади роману чеською та німецькою мовами, появу їх за кордоном, а невдовзі й прилюдно засудити роман як свою гірку помилку.

Певно, треба було мати в серці багато мужності, щоб витримати всі звинувачення за цей по-справжньому щирий, чесний і правдивий твір, щоб насильно змінити свої ідейно-художні орієнтири, власне, відректися від свого "Я". "Чотири шаблі" стали останнім твором, у якому Яновський був ще самим собою.

Ю. Яновський починає працю над новим романом – майбутніми **"Вершниками"**. А в Україні тим часом лютує голод. У червні–липні 1933 р. він подорожує на навчальному вітрильнику "Товарищ" по Чорному морю. Але невесела та подорож, його супроводжують "біль неминучості і творча тоска", мучать спогади про самогубство М. Хвильового – рана ще свіжа. 1935 рік. Роман "Вершники" завершено, але його ігнорують в Україні, бач, він же написаний "попутником", "націоналістом", Яновським, дарма що вже були спроби самореабілітації – до 15-річчя Жовтневої революції видано п'єсу "Завойовники".

Роман "Вершники" був своєрідним компромісом із самим

собою, способом реабілітувати себе перед офіційною критикою, "виправити" помилки "Чотирьох шабель", що за них було розіп'ято письменника. Роман цей з'явився своєчасно. Вже були арештовані М. Куліш, В. Підмогильний, Є. Плужник, М. Зеров, М. Драй-Хмара, розстріляний Г. Косинка...

"Вершники" написані ідеологічно правильно, є в них і провідна роль більшовицької партії, і перемога червоного прапора, і оспівування "непорушного" союзу робітників і селян, героїзм комуністів. Роман був даниною своєму часові, але, на відміну від подібних творів, усе таки талановитою. Завдячуючи, насамперед, кращим новелам: "Дитинство", "Подвійне коло", "Шаланда в морі", які нагадують обережний рух корабля між рифами. Цей корабель пливе – вони споріднені з народно-пісенною традицією, в них автор апелює до загальнолюдських цінностей. Він показує трагедію українського народу – розпад роду, родини заради якихось нових цінностей. Всі три новели зв'язані між собою цією болючою та актуальною проблемою.

"Вершники" друкуються уривками в перекладі П. Зенкевича російською мовою в Москві, а вже потім і в Україні. У столиці СРСР влаштовується спеціальний вечір для обговорення роману. Письменника визнають нарешті "своїм".

Невдовзі Ю. Яновський створює п'єсу "Дума про Бри-танку", теж приурочену до "видатного ювілею" – 20-річчя Жовтневої революції. Вона навіть із успіхом іде на сценах московських, ленінградських, харківських та інших театрів. Він багато подорожує по Україні – внаслідок спостережень передвоєнного села, але в межах дозволеного ідеологічного контексту з'являється збірка новел "Короткі історії" (1940).

Тогочасна політична обстановка пригнічує автора, не дає творчо працювати. Ось спогад письменника Павла Гжицького про одну із зустрічей з Юрієм Яновським в Харкові: "Якось я наздогнав Юрія Івановича на

Сумській. Він ішов поволі, роздумуючи про щось своє. Я наздогнав його тому, щоб не почуватися таким самотнім. Хотілося ближче до людини, хотілося говорити, щоб розв'язати власну тривогу, що не покидала ні вдень, ні вночі. Заговорили зразу ж про те, що нас усіх тривожило. Я спитав, що він думає про арешти Ялового, Річицького. Це ж були комуністи з революційним минулим. Річицький був головним редактором Української радянської енциклопедії. "Чи за діло їх узяли?" – спитав я.

Яновський гірко посміхнувся: "Ми були б щасливі, коли б за діло брали. Тоді ми могли б спати спокійно..."

Спокійно, мабуть, йому спалося лише в дитинстві на хуторі у діда.

У 1939 р. Юрій Яновський переїздить до Києва, оселяється в письменницькому будинку, одержує орден Трудового Червоного Прапора. Офіційно визнаному письменнику довіряють посаду головного редактора журналу "Українська література" (з 1946 р. "Вітчизна"), який під час війни видавався в Уфі. Залучає до співпраці найкращу творчу інтелігенцію, друкує нові твори П. Тичини, М. Рильського, О. Довженка, І. Кочерги і свої. В 1947 р. ЦК КП(б)У ухвалює постанову "Про журнал "Вітчизна"". Яновського увільнено з посади за "націоналізм, міщансько-обивательські погляди, аполітичність, друк помилкових і порочних творів". Не догодив. Перед цим, 1946 р. як кореспондент "Правди України" він брав участь у Нюрнберзькому судовому процесі - тоді його ще підтримувала "добра рука" тодішнього "хазяїна" на Україні першого секретаря М. Хрущова, але то було в останнє.

Відgrimіли бої. На спустошену українську землю прийшов довгожданий мир. Прості наші люди тяжкою працею відроджують життя, на їхню долю випадає аж надто багато труднощів і випробувань, але надія на краще додавала їм сил. Такою була тема нового роману Ю. Яновського "**Жива вода**". В ньому світла віра письменника-романтика в перемогу життя над смертю пронизала правдиві реалістичні картини складної повоєнної дійснос-

ті. Здавалось би, все складається якнайкраще. У 1947 р. часопис "Дніпро" друкує роман, повний текст передається по радіо. Але невдовзі партійні рецензенти знаходять у ньому чимало хиб і вад. Збирається пленум Спілки письменників. У засіданні бере участь перший секретар ЦК Л. Каганович. На пленумі, як писав Яновський у щоденнику, "поховали "Живу воду" метрів на десять під землю" – твір засуджено як "ідейно хибний", націоналістичний, наклепницький.

Зробив "за порадами товаришів" до 200 виправлень – і від роману нічого не залишилося. Тільки після смерті автора його надруковано під назвою "Мир". А Яновський зазнає морального та матеріального тиску (позбавлений усяких засобів до існування, змушений продавати речі, книжки, щоб не голодувати).

Після всього цього знаходить у собі сили, пише цикл **"Київські оповідання"**, які знову, як колись "Вершники", спочатку друкуються в Москві. В них оспівано героїзм радянських людей під час війни, що його вселяла в них комуністична партія на чолі з Й. Сталіним... За "Київські оповідання" Яновському 1948 р. дали Державну премію СРСР. "Після премії я повинен боротися за право писати, я повинен виправдати довір'я і премію", – занотує він у щоденнику. Ці слова були щирими – художник давно став невідьником системи, правлячої ідеології, ним керували за принципом "батого і пряника". Так безкінечно тривати не могло...

16 лютого 1954 р. на сцені Київської російської драми ім. Лесі Українки відбувається прем'єра (п'єси Ю. Яновського **"Дочка прокурора"**.) Нестандартне трактування проблеми виховання, морально-етичні колізії, майстерно виписані характери – це забезпечило успіх на сценах багатьох театрів.

Скоро після прем'єри, бенкетів та поздоровлень ішли вони вдвох із Тамарою Юр'івною на гостину до Романова, головного режисера театру. Дорогою йому стало зле. Кілька днів лікарі боролися за його життя. Помер Ю. Яновський 25 лютого 1954р.

О. Довженко, з яким доля теж жорстоко повелася, запише в щоденнику: "Нещасливий мій друг. Скільки й пам'ятаю я, весь

час він мучився, страждав і фізично, і душевно. Все життя його було скорботне. Навіть писати перед смертю почав по-руськи, очевидно, з огиди до обвинувачень у націоналізмі, з огиди до дурнів безперечних, злих гайдуків і кар'єристів. Чоловік талановитий, чесний, тонкий, ображений до краю життям...".

Ні, в нього не стріляли в підвалах НКВС, не відправляли етапом на Колиму чи Соловки. Може, то було б і не найгірше? Його переслідували все життя, послідовно, наполегливо витруювали живий дух художника, поета. Духовна смерть наставала значно раніше фізичної. Смерті таланту, даного Богом, зазнало багато українських митців. Його завзято критикували за новаторський роман "Майстер корабля", злісно цькували за "Чотири шаблі". У 1929 р. слідом за сфабрикованим процесом СВУ посунеться лавина репресій. Його теж могли "забрати". "Ідеологічно правильні" "Вершники" на якийсь час змінили його становище на краще. Ганебна, жорстока критика "Живої води" змусила писати "Київські оповідання" з фальшивим пафосом і оптимізмом.

Ю. Яновський залишив нам багатожанрову спадщину: 70 новел, оповідань, чимало поезій, повість, чотири романи, сім п'єс (деякі успішно ставилися театрами), а ще кіносценарії, публіцистика. Не все, звісно, цікаве для нас, хоча далеко не все було художньо вартісним. Ранні новели, оповідання, "Байгород", "Майстер корабля", "Чотири шаблі", кілька розділів "Вершників" – оце, власне, і все, що встиг створити вільно Юрій Яновський. Але й це засвідчує величезні потужні можливості його таланту.

В цьому році відзначається 115-а річниця від дня народження Юрія Яновського. Всі заходи, які будуть проводитись в бібліотеках по популяризації творчості майстра пера, слід проводити спільно з викладачами української літератури в навчальних закладах, враховуючи терміни вивчення його творчості. В книгозбірнях радимо провести цикл заходів під загальною назвою **"Літературна спадщина Юрія Яновського"**, в який включити:

- виставку-роздум "Співець степового краю";
- літературний екскурс "Народжений у степах, натхненний морем";
- вечір-присвяту ювіляру "Юрій Яновський – одна із трагічних постатей української літератури I-ї половини ХХст.";
- вечір поезії за збіркою "Прекрасна УТ" (Україна трудова)

Виставка-роздум "Співець степового краю "

Цитата: "Я входив у життя, міцно затиснувши олівець у руці, широко розплющивши очі на всі чуда світу"

Ю. Яновський

1 розділ. Сторінки біографії письменника.

2 розділ. Ю. Яновський – романтичний прозаїк.

3 розділ. Письменник – драматург.

В *літературний екскурс "Народжений у степах, натхненний сонцем"* можуть входити літературні години, присвячені відомим творам письменника:

- Гімн людській праці у романі "Майстер корабля";
- Романтично-героїчне зображення подій громадянської війни у творі "Чотири шаблі";
- Роман "Вершники" - за визначенням Луї Арагона найкращий роман ХХ ст. , "справжній шедевр";
- Твір Ю. Яновського "Жива вода" - панорама життя повоєнного українського села;
- Проблема моральної відповідальності батьків за виховання дітей (драма "Дочка прокурора")

Вечір-присвята ювіляру "Юрій Яновський – одна із трагічних постатей української літератури I-ї пол. XX ст."

План проведення:

1. Епоха Розстріляного Відродження. (*Повідомлення вчителя української літератури*);
2. Творчі дружні зв'язки фундаторів української літератури Ю. Яновського і О. Довженка (*Бесіда бібліотекаря з можливим показом уривків з кінофільму "Звенигора"*);
3. Вплив Ю. Яновського на розвиток української кінематографії (*Повідомлення*);
4. Ю. Яновський – відчайдушний романтик, залюблений в море, життя, людей. (*Літературна вікторина*)

Примірні питання вікторини:

1. Під якими псевдонімами виходили перші твори Юрія Яновського? (Георгій Ней, Юрій Юрченко)
2. Як називалась єдина поетична збірка Ю. Яновського, видана в 1928 році? ("Прекрасна УТ")
3. Які відомі твори письменника складаються з новел? (Романи "Чотири шаблі" та "Вершники")
4. Хто з відомих військових діячів партизанського руху часів громадянської війни надихнув письменника на створення роману "Чотири шаблі"? (Юрій Тютюнник)
5. Назвіть новели, з яких складається роман "Вершники"? ("Подвійне коло", "Дитинство", "Шаланда в морі", "Батальйон Шведа", "Лист у вічність", "Чубенко, командир полку", "Шлях армій", "Адаменко")
6. *"Скільки й пам'ятаю я, весь час він мучився, страждав фізично і душевно. Все життя його було скорботне.... . Чоловік*

талановитий, чесний, тонкий, ображений до краю життям."

Який відомий письменник - автор цих рядків про Юрія Яновського? (Олександр Довженко)

Про Ю. Яновського як поета можна говорити 21 березня, у Всесвітній день поезії, присвятивши цьому вечір поезії **"Юрій Яновський – поет"** за збіркою "Прекрасна УТ" (Україна молода).

Літературознавець Кость Волинський так сказав: "Тернистим був шлях цього Справжнього Майстра нашої літератури. Але ж пройшов він його чесно і достойно. Незважаючи на всілякі незгоди і злигодні, продовжував мужньо і вперто працювати, шукати нових фарб і прийомів ... І в кращих своїх творах досяг цього – на вищих рівнях світового красного письменства."

Твори Ю. Яновського:

Твори: У 5 т. / Ю. Яновський – Київ : Дніпро, 1982–1983;

Т. 1. : Оповідання. - 1982. - 533 с.

Т. 2. : Майстер корабля ; Чотири шаблі ; Вершники] : романи. - 1983. - 424 с.

Т. 3. : П'єси. – 1983. - 450 с.

Т. 4. : Сценарії. - 1983. - 358 с.

Т. 5 : Вірші. Публіцистика. Роздуми про літературу. Листи. - 1983. - 382 с.

Вибрані твори / Ю. І. Яновський. - Київ : Дніпро, 1970. - 452 с.

Вершники. Мир : романи / Ю. І. Яновський. - Київ :

Радянський письменник, 1976. - 286 с.

Київська соната : оповідання / Ю. І. Яновський. - Київ :

Радянська школа, 1985. - 350 с.

Майстер корабля : роман / Ю. І. Яновський. - Одеса : Маяк, 1972. – 156 с.

Оповідання. Романи. П'єси. / Ю. Яновський. – Київ : Наукова думка, 1984. - 574 с.

Чотири шаблі : романи, оповідання / Ю. Яновський – Київ : Дніпро, 1990. – 365 с.

Література про життєвий і творчий шлях письменника:

Бажан М. Майстер залізної троянди / М. Бажан // Критичні статті з української літератури. 11 клас. Хрестоматія. - Тернопіль, 1998. - С. 46-58

Борзенкова О. Основи родинного виховання : (за новелою Ю. І. Яновського "Дитинство") / О. Борзенкова // Все для Вчителя. - 2014. - № 10. - С. 13-14

Гончар О. Блакитні вежі Яновського / О. Гончар // Критичні статті з української літератури. 11 клас. Хрестоматія. - Тернопіль, 1998. - С. 60-62

Жежера В. Каганович півгодини присвятив романові Яновського / В. Жежера // Країна. - 2012. - № 33. - С. 54-57

Логвиненко О. Народжений у степах, натхненний морем : / О. Логвиненко // Літературна Україна. - 2002. - 10 жовт. - С. 9

Мардус О. Юрій Яновський "Вершники" - Микола Хвильовий "Мати" / О. Мардус // Українська мова й література в сучасній школі. - 2012. - № 9. - С. 60-63

"Не люблю хама і холуя..." // Голос України. - 2012. - 22 серп. - С. 6

Панченко В. "Морські вовки" в степах України : [Чому неоромантик Юрій Яновський став соцреалістом] / В. Панченко // Літературна Україна. - 2012. - 9 серп. - С. 6-7

Приходько І. Модерна поетика раннього Юрія Яновського / І. Приходько // Вивчаємо Українську мову та літературу. - 2013. - № 34-36. - С. 59-67

Прокопенко С. Життєвий і творчий шлях Юрія Яновського / С. Прокопенко // Українська мова й література в сучасній школі. - 2012. - № 4. - С. 43-46

"Рід - це основа, а найперше - держава" : Про 100-річчя Ю. Яновського на батьківщині // Літературна Україна. - 2002. - 24 жовт. - С. 6

Скорик М. "Вершники" з поля бою / М. Скорик // Слово Просвіти. - 2015. - 15-21 січ. (ч. 2). - С. 13

Співець степового краю // Шкільна бібліотека. - 2007. - №7. - С.12-13

Чечель Л. Майстер суворий і ніжний / Л. Чечель // Культура і життя. - 2012. - 7 верес. - С. 13

Шпак В. Добрий геній українського кіно / В. Шпак // Урядовий кур'єр. - 2012. - 13 жовт. - С. 16

Яновський Юрій (1902-1954) // Українські письменники: біографії, огляди творчості, літературні напрямки і течії, літературознавчий словник. – Київ, 2011. - С. 291-295

Висловлювання відомих людей про Юрія Яновського

Що таке талант? Дехто, шукаючи відповіді, копірсається у наукових фоліантах. Пригадуючи Юрія Івановича, робиш висновок, що талановита людина — це людина, яка має полум'яне серце, винятковий розум, особливу увагу...».

(Дмитро Гринько)

«...У Яновського вийшло у світ багато творів, але писав він протягом свого життя одну книгу — книгу мудрого великого Буття».

(Микола Строковський)

«Юрій Іванович завжди був шукачем цікавих пригод, але шукав він їх не для того, щоб одразу пустити в якийсь твір. Вони йому потрібні були як доказ його принципових життєвих настанов, він підкріплював ними своє впевнення, що людина може й повинна бути кращою, ніж вона є. Прагнути цього він учив нас своїм життям і своєю творчістю, і за це йому щиросердний уклін».

(Матвій Талалаєвський)

«Я любив романтичні твори Юрія Яновського — і вся його особа була оповита для мене романтичним серпанком».

(Абрам Кацнельсон)

«Юрій Яновський — наша національна гордість».

(Микита Шумило)

«Яка ж то була напрочуд приваблива людина!.. Стриманий і м'який, надзвичайно простий і привітливий у стосунках з людьми, з товаришами, скромний і вдумливий...».

(Наталя Забіла)

«Письменницький талант Юрія Яновського наскрізь пройнятий поезією українського народу, завжди викликав у нас справжню радість за українську літературу...».

(Петро Панч)

«Дбайливо, з великою любов'ю ставився письменник до слова. Варіюючи, відбираючи, він нанизував їх, як намистинки, одне до одного, будучи до себе безмірно вимогливим. Щоб оновити відчуття мови, почути її з народних вуст, він любив поринати в саму гущу народу».

(Тамара Яновська)

" Народжений у степах, натхненний морем "

*інформаційно-методичні матеріали
до 115-ї річниці від дня народження
Юрія Яновського*

Автор-укладач *Варвара Василівна Потуремець*

Редактор С. В. Сичова

Комп'ютерна верстка О. М. Якубовський

Відповідальна за випуск М. Г. Максименко

Підписано до друку 08.06.2017.20 стор. Тираж 3 прим.

Обласна бібліотека для юнацтва імені Олеся Гончара

36039, м.Полтава, вул. Гончара, 25а

<http://libgonchar.org>

E-mail: pobugonchara@ukr.net